

TRZCIŃSKO-ZDRÓJ - Kościół parafialny pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy

Kościół farny w Trzcińsko-Zdroju powstał w 2 poł. XIII w. W późniejszym okresie został rozbudowany, a etapy jego przekształceń – wczesnogotycki, późnogotycki i XIX-wieczny neogotycki – do dziś czytelne są w granitowo-ceglanych murach świątyni.

Historia

Kościół wzniesiono w latach 1260–1280 z fundacji margrabiów brandenburskich Jana II i Ottona IV – właścicieli miasta i okolicznych ziem pogranicza pomorsko-wielkopolskiego, wcielonych do Nowej Marchii ok. poł. XIII w. Został wymurowany z granitu jako budowla salowa, bez wyodrębnionego chóru, z wieżą zachodnią tej samej szerokości co korpus. Badacze doszukują się źródeł formalnych świątyni trzcińskiej w kręgu architektury brandenburskiej 1 poł. XIII w.

Świątynia przeznaczona dla gminy miejskiej wyróżniała się dużymi rozmiarami (38,30 x 15,80 m). W 1 poł. XIV w. przebudowano jej wnętrze na trójnawową halę. Do tego wydarzenia odnosi się dokument z 1332 roku, w którym biskup kamieński ustanawia odpust dla wszystkich mieszczan pomagających w budowie kościoła i jego wyposażeniu. Kolejna wzmianka – źródła z roku 1350 informuje o przekazaniu przez margrabiego Ludwika prawa patronatu nad kościołem kolegiacie myśliborskiej. Na wiek XV datowana jest ceglana nadbudowa wieży.

Od lat trzydziestych XVI w. świątynia stanowiła parafię gminy ewangelickiej. Pierwszymi pastorami byli Johann Kentzow (do 1547 r.) i Martin Otto (w l. 1547–1577). W latach 1883–1894 przeprowadzono restaurację kościoła w duchu neogotyku. Powstała wówczas apsyda prezbiterium, zmieniono też kapitele filarów, przemurowano okna i detale wieży. Odnowione wnętrze otrzymało nowe organy i wyposażenie.

W czasie II wojny światowej kościół nie został zniszczony. Po jej zakończeniu, przejęty przez katolików polskich, został poświęcony 17 kwietnia 1946 r. jako rzymsko-katolicki pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy.

Opis

Kościół, pierwotnie salowy, obecnie jest budowlą halową, trójnawową, pięcioprzęślową, od wschodu z trójbocznym zamknięciem nawy głównej i wieżą od strony zachodniej. Przy ścianie północnej dostawiona jest zakrystia, a przy południowej kruchta (dawna kaplica). Obie dobudówki założone są na kwadratowych rzutach.

Korpus przekryty jest dachem dwuspadowym, a niższa apsyda chóru otrzymała trójspadowe zadaszenie. Dolna kamienna część wieży zachodniej równa jest szerokości korpusu, a jej górna część – węższa i czworoboczna – została nadbudowana cegłą oraz zwieńczona tarasem z krenelażem i wysmukłym stożkowym hełmem ceramicznym.

Mury obwodowe oraz szczyt wschodni kościoła wymurowane są z kwadr granitowych, układanych w regularne warstwy spojone zaprawą wapienną. Naroża ścian wykonano z większych i starannie wygładzonych kwadr granitu. Podobnie opracowano ostrołukowe ościeża okien i portali wczesnogotyckich. Obecnie są one zamurowane, ale reliktoowo czytelne w licu murów – dokumentują podziały pierwotnej salowej świątyni.

Ścianę wschodnią akcentuje trójboczna apsyda prezbiterium z czerwonej cegły maszynowej, kontrastującej z granitowym licem jej części bocznych. Dekoracja szczytu wieńczącego pochodzi z pierwszego, XIII-wiecznego etapu budowy świątyni. Jest on rozczłonkowany blendami w układzie piramidalnym, a wierzchołek zdobi wnęka w kształcie krzyża.

Elewacje kościoła (boczne 5-osiove, niesymetryczne) dzielone są wysokimi ostrołukowymi oknami o uskokowych obramieniach z ceramicznej kształtki. Zostały one przebite w XIV w., podczas przebudowy wnętrza na nawy, tak aby prześwity były dopasowane do układu przęseł. Jednoosiowa elewacja zachodnia (wieżowa) mieści główne wejście, ujęte skromnym neogotyckim portalem.

Wnętrze podzielone jest na trzy nawy osmiobocznymi filarami, wspierającymi zróżnicowane w formie sklepienia krzyżowo-żebrowe. Przęsła nawy głównej przekrywają sklepienia ośmiodzielne, z wyjątkiem przęsła wschodniego wyróżnionego gwiaździstym układem żeber. Prostokątne przęsła naw bocznych mają czterodzielne sklepienia krzyżowo-żebrowe.

Wyposażenie pochodzi głównie z okresu neogotyckiej restauracji świątyni.

[Pokaż stronę ze zdjęciem i osadzonymi metadanymi](#)

[Pobierz metadane \(Dublin Core + RDF/XML\)](#)

[Pokaż/ukryj metadane](#)

Metadane zdjęcia

Etykieta	Element Dublin Core	Metadane
Tytuł	title	Kościół pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Trzcińsku-Zdroju
Twórca	creator	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Twórca	creator	Krzysztof Tymbariski
Temat	subject	Kościół
Temat	subject	Architektura sakralna
Temat	subject	Kościół gotycki
Temat	subject	kościół kamienny
Opis	description	Czas powstania obiektu: od 1 poł. XIII w. do XV w.
Opis	description	Twórca obiektu: ---
Opis	description	Materiał obiektu: kamień polny / kwadry kamienne / cegła
Opis	description	Technika wykonania obiektu: mur kamienny / mur ceglany
Opis	description	Widok modelu kościoła z perspektywy ptasiej od stromy południowo-wschodniej.
Wydawca	publisher	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Data	date	2025-09-17
Rodzaj	type	image
Format	format	image/jpeg
Źródło	source	Zbiory cyfrowe Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Język	language	pl
Zasięg	coverage	Trzcińsko-Zdrój
Identyfikator	identifier	https://bdz.szczecin.pl/kc25/moryn-i-trzcinsko-zdroj/trzcinsko-zdroj-kosciol/Trzcińsko-KOSCIOL-widok-pd-wsch.jpg

[Pokaż stronę ze zdjęciem i osadzonymi metadanymi](#)

[Pobierz metadane \(Dublin Core + RDF/XML\)](#)

Pokaż/ukryj metadane

Metadane zdjęcia

Etykieta	Element Dublin Core	Metadane
Tytuł	title	Kościół pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Trzcińsku-Zdroju
Twórca	creator	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Twórca	creator	Krzysztof Tymbarski
Temat	subject	Kościół
Temat	subject	Architektura sakralna
Temat	subject	Kościół gotycki
Temat	subject	kościół kamienny
Opis	description	Czas powstania obiektu: od 1 poł. XIII w. do XV w.
Opis	description	Twórca obiektu: ---
Opis	description	Materiał obiektu: kamień polny / kwadry kamienne / cegła
Opis	description	Technika wykonania obiektu: mur kamienny / mur ceglany
Opis	description	Widok modelu kościoła z perspektywy ptasiej od stromy południowo-zachodniej.
Wydawca	publisher	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Data	date	2025-09-17
Rodzaj	type	image
Format	format	image/jpeg
Źródło	source	Zbiory cyfrowe Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Język	language	pl
Zasięg	coverage	Trzcińsko-Zdrój
Identyfikator	identifier	https://bdz.szczecin.pl/kc25/moryn-i-trzcinsko-zdroj/trzcinsko-zdroj-kościol/Trzcińsko-KOSCIOL-widok-pd-zach.jpg

[Pokaż stronę ze zdjęciem i osadzonymi metadanymi](#)

[Pobierz metadane \(Dublin Core + RDF/XML\)](#)

Pokaż/ukryj metadane

Metadane zdjęcia

Etykieta	Element Dublin Core	Metadane
Tytuł	title	Kościół pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Trzcińsku-Zdroju
Twórca	creator	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Twórca	creator	Krzysztof Tymbariski
Temat	subject	Kościół
Temat	subject	Architektura sakralna
Temat	subject	Kościół gotycki
Temat	subject	kościół kamienny
Opis	description	Czas powstania obiektu: od 1 poł. XIII w. do XV w.
Opis	description	Twórca obiektu: ---
Opis	description	Materiał obiektu: kamień polny / kwadry kamienne / cegła
Opis	description	Technika wykonania obiektu: mur kamienny / mur ceglany
Opis	description	Widok modelu kościoła z perspektywy ptasiej od stromy północno-wschodniej.
Wydawca	publisher	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Data	date	2025-09-17
Rodzaj	type	image
Format	format	image/jpeg
Źródło	source	Zbiory cyfrowe Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Język	language	pl
Zasięg	coverage	Trzcińsko-Zdrój
Identyfikator	identifier	https://bdz.szczecin.pl/kc25/moryn-i-trzcinsko-zdroj/trzcinsko-zdroj-kościół/Trzcińsko-KOSCIOL-widok-pn-wsch.jpg

[Pokaż stronę ze zdjęciem i osadzonymi metadanymi](#)

[Pobierz metadane \(Dublin Core + RDF/XML\)](#)

Pokaż/ukryj metadane

Metadane zdjęcia

Etykieta	Element Dublin Core	Metadane
Tytuł	title	Kościół pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Trzcińsku-Zdroju
Twórca	creator	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Twórca	creator	Krzysztof Tymbariski
Temat	subject	Kościół
Temat	subject	Architektura sakralna
Temat	subject	Kościół gotycki
Temat	subject	kościół kamienny
Opis	description	Czas powstania obiektu: od 1 poł. XIII w. do XV w.
Opis	description	Twórca obiektu: ---
Opis	description	Materiał obiektu: kamień polny / kwadry kamienne / cegła
Opis	description	Technika wykonania obiektu: mur kamienny / mur ceglany
Opis	description	Widok modelu kościoła z perspektywy ptasiej od stromy północno-zachodniej.
Wydawca	publisher	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Data	date	2025-09-17
Rodzaj	type	image
Format	format	image/jpeg
Źródło	source	Zbiory cyfrowe Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Język	language	pl
Zasięg	coverage	Trzcińsko-Zdrój
Identyfikator	identifier	https://bdz.szczecin.pl/kc25/moryn-i-trzcinsko-zdroj/trzcinsko-zdroj-kościół/Trzcińsko-KOSCIOL-widok-pn-zach.jpg

Dzwon kościoła parafialnego p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy

Dzwon kościoła z Trzcińska-Zdroju jest przykładem obiektu zabytkowego wykonanego tradycyjną techniką ludwisarską.

Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie

Dzwon wieżowy dla kościoła farnego w Trzciesku - Zdroju został odlany w 1900 roku przez ludwisarza Gustava Collier w wytwórni berlińskiej. Fundatorami byli mieszkańcy miasta, których nazwiska uwieczniono w inskrypcji.

Dzwon odlany z brązu ma kształt kielichowy o proporcjach i kształcie zbliżonym do dzwonów gotyckich. Forma złożona jest z korony, czapy, płaszczki, wieńca i serca. Wysokość dzwonu wynosi 70 cm, a szerokość 97 cm.

Korona dzwonu z czterema kabłąkami została przymocowana metalowymi obejmami do stalowego zawiesia. Wewnątrz czapy umocowane jest serce. Szyję płaszczki dekoruje fryz z wici akantu, wydzielony półwałkami. Poniżej, pomiędzy dwoma wąskimi półwałkami, umieszczono inskrypcję: /Gegossen von Gustav Collier in Zehlendorf, Berlin/. Napis u dołu dodatkowo podkreśla fryz z przeplecionych arkadek i motywów roślinnych.

Gładki płaszcz, rozszerzający się ku dołowi, oddzielony jest od wieńca profilowaniem. W jego centralnej partii zakomponowana jest czterowersowa inskrypcja główna: /A.D. 1900 waren Kirchenälteste der St. Marien-Kirche in Schönfliess/ August Handke, Albert Kahlow, Wilhelm Zagelow/ Anton Müller, Julius Bernhardt, Wilhelm Splettstösser/ Friedrich Melz, Wilhelm Dehms/. Wypukły wieńiec ozdobiony jest rzędem wytłaczanych palmetek. Na jego krawędzi widoczne są drobne ukruszenia.

Spacer wirtualny po kościele

Cyfryzacja

Prace wykonywane podczas cyfryzacji kościoła: skaning laserowy, fotogrametria, spacer wirtualny.

[Pokaż stronę ze zdjęciem i osadzonymi metadanymi](#)

[Pobierz metadane \(Dublin Core + RDF/XML\)](#)

[Pokaż/ukryj metadane](#)

Metadane zdjęcia

Etykieta	Element Dublin Core	Metadane
Tytuł	title	Dzwon w kościele pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Trzciesku-Zdroju
Twórca	creator	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie

Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie

Twórca	creator	Krzysztof Tymbarski
Temat	subject	Dzwon
Temat	subject	Dzwon kościelny
Temat	subject	Ludwisarstwo
Opis	description	Czas powstania obiektu: 1900 r.
Opis	description	Twórca obiektu: Gustav Collier
Opis	description	Materiał obiektu: brąz
Opis	description	Technika wykonania obiektu: odlew
Opis	description	Widok dzwonu od strony północnej.
Wydawca	publisher	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Data	date	2025-10-07
Rodzaj	type	image
Format	format	image/jpeg
Źródło	source	Zbiory cyfrowe Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Język	language	pl
Zasięg	coverage	Trzcisko-Zdrój
Identyfikator	identifier	https://bdz.szczecin.pl/kc25/moryn-i-trzcinsko-zdroj/trzcinsko-zdroj-kosciol/Trzcinsko-DZWON-widok-od-polnocy.jpg

[Pokaż stronę ze zdjęciem i osadzonymi metadanymi](#)

[Pobierz metadane \(Dublin Core + RDF/XML\)](#)

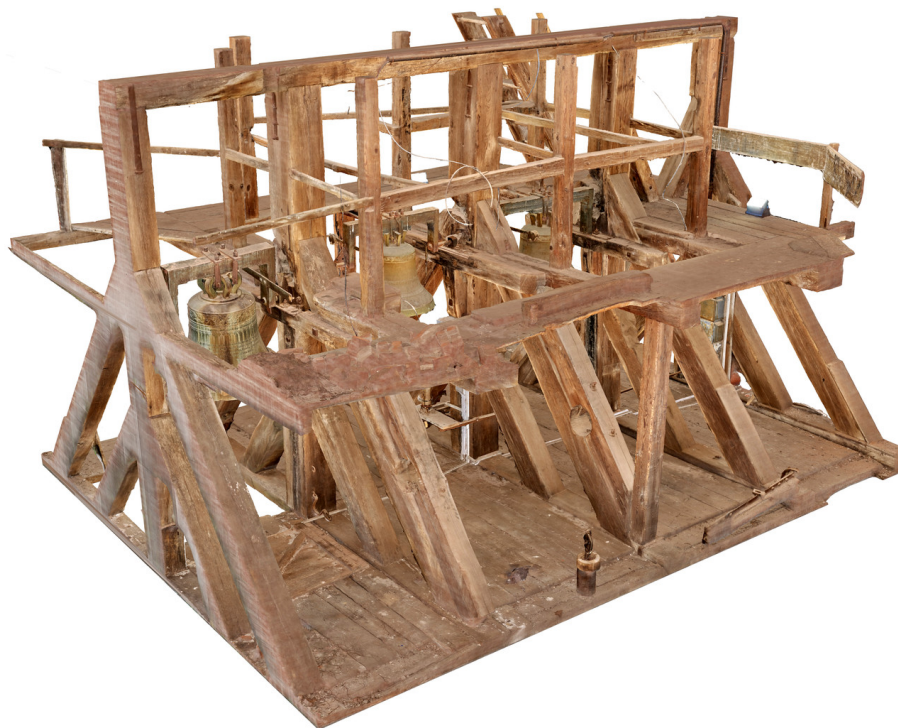
[Pokaż/ukryj metadane](#)

Metadane zdjęcia

Etykieta	Element Dublin Core	Metadane
Tytuł	title	Dzwon w kościele pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Trzcisku-Zdroju
Twórca	creator	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Twórca	creator	Krzysztof Tymbarski
Temat	subject	Dzwon
Temat	subject	Dzwon kościelny

Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie

Temat	subject	Ludwisarstwo
Opis	description	Czas powstania obiektu: 1900 r.
Opis	description	Twórca obiektu: Gustav Collier
Opis	description	Materiał obiektu: brąz
Opis	description	Technika wykonania obiektu: odlew
Opis	description	Widok dzwonu od strony południowej.
Wydawca	publisher	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Data	date	2025-10-07
Rodzaj	type	image
Format	format	image/jpeg
Źródło	source	Zbiory cyfrowe Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Język	language	pl
Zasięg	coverage	Trzcieńsko-Zdrój
Identyfikator	identifier	https://bdz.szczecin.pl/kc25/moryn-i-trzcinsko-zdroj/trzcinsko-zdroj-kościol/Trzcinsko-DZWON-widok-od-poludnia.jpg

[Pokaż stronę ze zdjęciem i osadzonymi metadanymi](#)

[Pobierz metadane \(Dublin Core + RDF/XML\)](#)

Pokaż/ukryj metadane

Metadane zdjęcia

Etykieta	Element Dublin Core	Metadane
Tytuł	title	Dzwony w kościele pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Trzcieńsku-Zdroju
Twórca	creator	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Twórca	creator	Krzysztof Tymbariski
Temat	subject	Dzwon
Temat	subject	Dzwon kościelny
Temat	subject	Ludwisarstwo
Opis	description	Czas powstania obiektu: XV w. - konstrukcja wsporcza

Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie

Opis	description	Twórca obiektu: ---
Opis	description	Materiał obiektu: drewno lite / stop metali
Opis	description	Technika wykonania obiektu: ciesielka tradycyjna / odlew
Opis	description	Widok wspaniejszej konstrukcji ciesielskiej dla zestawu 3 dzwonów, tak zwanego 'kozła'. Widok od strony południowo-zachodniej.
Wydawca	publisher	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Data	date	2025-10-07
Rodzaj	type	image
Format	format	image/jpeg
Zródło	source	Zbiory cyfrowe Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Język	language	pl
Zasięg	coverage	Trzciański-Zdrój
Identyfikator	identifier	https://bdz.szczecin.pl/kc25/moryn-i-trzcinsko-zdroj/trzcinsko-zdroj-kosciol/Trzcinsko-DZWONY-widok-od-pd-zach.jpg

[Pokaż stronę ze zdjęciem i osadzonymi metadanymi](#)

[Pobierz metadane \(Dublin Core + RDF/XML\)](#)

[Pokaż/ukryj metadane](#)

Metadane zdjęcia

Etykieta	Element Dublin Core	Metadane
Tytuł	title	Dzwony w kościele pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Trzciańsku-Zdroju
Twórca	creator	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Twórca	creator	Krzysztof Tymbarski
Temat	subject	Dzwon
Temat	subject	Dzwon kościelny
Temat	subject	Ludwisarstwo
Opis	description	Czas powstania obiektu: XV w. - konstrukcja wsporcza
Opis	description	Twórca obiektu: ---

Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie

Opis	description	Materiał obiektu: drewno lite / stop metali
Opis	description	Technika wykonania obiektu: ciesiołka tradycyjna / odlew
Opis	description	Widok wsporczej konstrukcji ciesielskiej dla zestawu 3 dzwonów, tak zwanego 'kozła'. Widok od strony północno-zachodniej.
Wydawca	publisher	Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Data	date	2025-10-07
Rodzaj	type	image
Format	format	image/jpeg
Źródło	source	Zbiory cyfrowe Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie
Język	language	pl
Zasięg	coverage	Trzcіńsko-Zdrój
Identyfikator	identifier	https://bdz.szczecin.pl/kc25/moryn-i-trzcinsko-zdroj/trzcinsko-zdroj-kosciol/Trzcinsko-DZWONY-widok-od-pn-zach.jpg